

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У М. ПЛЗЕНЬ
(ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI)**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

Переяслав-Хмельницький – 2019

УДК 81'25:316.77
М58

Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 6 від 28 лютого 2019 року)

Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : тези II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 15 березня 2019 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький, 2019. – 233 с. (Електронна книга).

Редакційна колегія: К.І. Мізін, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.), Л.П. Летюча, канд. філол. наук, доц. (заст. гол. ред.), Н.В. Швець, канд. філол. наук (відп. ред.).

До збірника увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку» у м. Переяслав-Хмельницький 15 березня 2019 року. Тези конференції надруковані українською, російською, англійською, французькою мовами та розподілені у збірнику за секціями, що заявлені у програмі конференції.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects : the second International scientific and practical Internet conference proceedings (Pereiaslav-Khmelnytskyi, March 15, 2019) / Ed. by K.I. Mizin; SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University». – Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2019. – 233 p. (Digital book).

This volume includes proceedings of the second International scientific and practical Internet conference «Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects», which took place in Pereiaslav-Khmelnytskyi on the 15th of March 2019. The proceedings are published in Ukrainian, Russian, English and French, they are grouped according to the conference workshops.

This book is presented for scholars, lecturers, post-graduate students and Philology students.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 81'25:316.77
М58

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	8
<i>Безвесільна Н.</i> Parlons un peu de l'«Ecole de la ville de Kharkiv des romantiques»	8
<i>Бойко С.</i> Стратегії і тактики в інтернет-дискурсі	9
<i>Грись Д.</i> Лінгвокультурні особливості ввічливості в англomовному дискурсі ..	11
<i>Грись М.</i> Актуальні проблеми міжкультурної комунікації	13
<i>Деменчук О.</i> Семантична деривація лексики світлових коливань	14
<i>Довгопола Л.</i> Просторо-часова організація німецьких народних казок як відображення процесу концептуалізації дійсності	17
<i>Дуброва С.</i> Інтонаційні засоби вираження емоційності (на матеріалі роману Г. де Мопассана «Життя»).....	19
<i>Дудка І.</i> Фразеологічні одиниці німецької мови як відображення мовної картини світу	21
<i>Ковтун Н.</i> Міжкультурна комунікація у контексті нелінійності розвитку інформаційного суспільства.....	23
<i>Летюча Л.</i> Міжкультурна комунікація як чинник формування ергономікону м. Переяслав-Хмельницький	26
<i>Молодиченко В., Молодиченко Н.</i> Реалізація завдань міжкультурної комунікації у полікультурному середовищі	28
<i>Овсієнко Л.</i> Мова «Vong» – молодіжний сленг в німецькомовному інтернет-дискурсі	31
<i>Савчук В.</i> Провідна стратегія орієнтаційних жанрів у публічних зверненнях президентів США	32
<i>Савчук О.</i> Conceptualization of love feelings in modern English romance novels...	35
<i>Слуцький Я.</i> Основи підготовчого етапу міжкультурної взаємодії у процесі комунікативної адаптації іноземного студента.....	39
<i>Фоміна Г.</i> Проблема гендеру кризь призму української та німецької культури	41
СЕКЦІЯ №2. ПЕРЕКЛАД ЯК СПОСІБ І ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	43
<i>Бондаренко Р.</i> Особливості перекладу як різновиду міжмовної комунікації.....	43
<i>Горай М.</i> Переклад як спосіб розуміння культурної ідентичності в умовах міжкультурної комунікації	45
<i>Єрмоленко С.</i> Категорія лексичних слов'янізмів в аспекті перекладу: про один різновид мовного впливу на сприйняття дійсності.....	47
<i>Мучка М.</i> Переклад у міжкультурній комунікації	49
<i>Новіцька А.</i> Переклад як акт міжкультурної комунікації	52
<i>Чумак Т.</i> Перекладацька діяльність Станіслава Шевченка в українсько-польській міжкультурній комунікації	53
<i>Шахова О.</i> Translation as a form of intercultural communication	56
<i>Швець О.</i> Переклад як спосіб взаєморозуміння між представниками різних народів та культур	58

СЕКЦІЯ №3. ПРОБЛЕМИ РІЗНОЖАНРОВОЇ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	60
<i>Бикова О.</i> Структурні та змістовні характеристики пісенних текстів «Бітлз» ...	60
<i>Заболотна Т.</i> Скорочення у англомовному медичному дискурсі.....	64
<i>Загріва В.</i> Особливості перекладу англомовних хремотонімів українською та російською мовами (на матеріалі серіалу «Once upon a Time» та «Game of Thrones»).....	66
<i>Зосімова О., Дудченко О.</i> Translation of american cartoon characters' names into ukrainian	69
<i>Іваницька Н., Іваницька Н.</i> Категорія дієслівної лабільності у контрастивному вимірі	71
<i>Лисанець Ю.</i> Challenges of doctor-patient communication in the literary and medical discourse of the U.S. prose	74
<i>Мамедова А.</i> Особенности перевода немецких пословиц и поговорок в современном украинском языке	76
<i>Рейдало В.</i> Реалії в перекладі: на прикладі британської преси	77
<i>Тонконог Н.</i> Особливості вживання мовних засобів у рекламних слоганах.....	80
СЕКЦІЯ №4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ	82
<i>Бахмат Л., Носач О.</i> Translating abbreviations: challenges and solutions.....	82
<i>Вольський С.</i> До проблеми взаємодії культури і перекладу	84
<i>Головацька Ю.</i> Overview of localization as an issue in modern translation studies	87
<i>Дорофєєва М.</i> Информационная энтропия в синергетике перевода.....	88
<i>Кіпень О.</i> Збереження семантичної еквівалентності при перекладі інтернаціоналізмів	91
<i>Косович О.</i> Difficultés de traduction des pseudo-équivalents en ukrainien et en français.....	94
<i>Лой М.</i> Комунікативні чинники впливу визначення перекладацької стратегії	96
<i>Склярєнко О.</i> Concept «equivalence» in translation theory	97
<i>Шемуда М.</i> Системи машинного перекладу: переваги та недоліки	99
<i>Яременко Н.</i> Translating transportation terms from English into Ukrainian: problems and strategies	102
СЕКЦІЯ №5. ПИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО Й ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ	104
<i>Береговенко Н.</i> Особливості перекладу англійських дієслів на означення руху (на матеріалі романів Дж. Роулінг «Гаррі Поттер»).....	104
<i>Борисова Н.</i> Особливості українського перекладу okazіональних зоонімів та фітонімів в оповідях «Сказання з небезпечного королівства» Дж. Р. Р. Толкіна.....	107
<i>Василенко І.</i> Деякі зауваги щодо перекладу фахових текстів.....	110
<i>Гутнікова А.</i> Лексичні трансформації у статуті ООН.....	112
<i>Кикоть В.</i> Інтонаційна образність та переклад.....	114

СЕКЦІЯ №3. ПРОБЛЕМИ РІЗНОЖАНРОВОЇ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Ольга Бикова

(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

СТРУКТУРНІ ТА ЗМІСТОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІСЕННИХ ТЕКСТІВ «БІТЛЗ»

У середині 60-х років ХХ століття в Америці з'являється новий особливий вид молодіжної ідеології – рух хіпі. Свіжий напрямок поєднував у собі на психоделічній основі відомі форми нонконформістською музики – фолк-рок і блюз-рок. Розвиток пісні середини минулого століття у США і Великобританії обумовлено тісним зв'язком тексту з соціокультурними подіями, які, лягаючи в основу сюжету тексту, сприяють закріпленню в ньому життєво важливих цінностей. Яскравим прикладом музичного гурту, чия творчість відображає актуальні для сучасного суспільства проблеми, є квартет «Бітлз».

Свою назву, «The Beatles», гурт отримав завдяки дотепній вигадці Дж. Леннона. В деякому розумінні ім'я групи – каламбур, гра слів. Адже на перший погляд, воно звучить як назва комахи (англ. *beetle* – «жук»), але при написанні виявляється, що корінь слова означає ритмічну пульсацію (англ. *beat* – «біт» – удар. У широкому сенсі – метроритмічна пульсація в музиці), а також жанр рок-музики, що зародився у Великобританії на початку 60-х років минулого століття.

У пісенних текстах гурту провідна роль належить категорії теми, що проходить через весь текст та забезпечує його цілісність. Тему можна назвати змістовним ядром цілого тексту, яке лежить в основі авторського задуму, основну думку якого висловлює теза. Тема розгортається в тексті і характеризується в ньому відповідно до задуму автора. Спосіб її розгортання становить категорію композиції або побудови тексту. Тема і композиція – найважливіші категорії, що створюють кістяк його змістовної структури [4, с. 86].

Результат аналізу пісенних текстів «Бітлз» виявив певну тематичну класифікацію. Усі пісні умовно можна розділити за темами на «сенсожиттєві» або філософські («*Nowhere Man*», «*The Fool on the Hill*»), міжособистісні або ліричні («*All My Loving*», «*If I Fell*»), повсякденні або побутові («*A Hard Day's Night*», «*Yellow Submarine*»), соціальні («*Taxman*», «*Revolution*»), релігійні («*Sexy Sadie*», «*Long Long Long*»). Наш вибір саме цих тем обумовлений домінуючими в пісенних текстах концептами: «життя – *life*», «любов – *love*», «дружба – *friendship*», «протест – *protest*», «Бог – *God*» тощо, що було виявлено в ході інтерпретативного аналізу текстів. Наведена тематична класифікація пісень є умовно прийнятною, оскільки в темі окремо взятого тексту можуть виражатися як один, так і кілька концептів. Необхідно відзначити, що серед текстів «Бітлз» існує цілий пласт пісень, написаних під впливом наркотиків. До

таких належать: «*Day Tripper*», «*Doctor Robert*», «*What's the New Mary Jane*», «*Cold Turkey*» тощо. Внаслідок чого слід зробити висновок про особливості світосприйняття музикантів на певній стадії їх творчості.

Період існування ансамблю «Бітлз» тривав більше десяти років (1956 – 1970 рр.). За цей час в особистому і творчому житті музикантів відбулося безліч змін, що не могло не відбитися на змістовних характеристиках їх пісенних текстів. Розглядаючи пісні «Бітлз», необхідно звернути увагу на наявність певних стадій в їхній творчості.

Аналіз змістовної сторони текстів та наочних образів, використаних у них, показав суттєві відмінності і в авторському виборі ведучого концепту пісні в залежності від періоду створення текстів. Діахронічний підхід до дослідження пісенних текстів «Бітлз» дозволяє стверджувати, що існують певні відмінності у виборі мовних засобів протягом усієї діяльності музикантів і спостерігається явна динаміка їх використання.

Композиція пісенних текстів, що належать більш ранньому періоду творчості (до 1965 року), носить нескладний куплетний характер або є куплет – приспів. Кожен куплет складається не більше ніж із 4- 5 строф, пісенний текст містить 4-5 куплетів і приспівів.

Аналізуючи риму пісенних текстів раннього періоду творчості, можна відзначити такий стандартний спосіб римування, як парний. Причому переважає повна рима але при цьому слова, що утворюють риму часто збігаються або римуються із вигуками. Перехресна рима зустрічається набагато рідше. Наприклад :

Well I talk about boys,
Don't ya know I mean boys,
Well, I talk about boys, now,
Aaahhh, boys... [6].

Або

Anna, you come and ask me, girl,
To set you free, girls... [7].

Ретельний лексичний аналіз пісенних текстів ранніх «Бітлз» виявив відмінності у виборі тих чи інших лексичних засобів у порівнянні з більш пізніми піснями. У ранніх текстах домінують мовні засоби, за допомогою яких символізується концепт «любов» і утворюють цілу концептосферу. Іменники поділяються на дві групи: з позитивною і негативною конотацією, причому перші значно переважають.

Іменники з позитивною конотацією : *baby, love, girls, honey, heart, home* (у контексті – місце, де живе кохана), *sun, kiss, letter, child, cover, feeling, soul, angel*;

Іменники з негативною конотацією: *chains (of love), misery, rain, sorrow, (no) reply*.

У текстах також містяться типові для концептосфери «любов» дієслова: *love, hold, want, wait, leave, cry, call, feel, need, dance, kiss, hurt, please, long* пристрасно бажати, прагнути (*can't*) *hide, bother, wish, care, miss* тощо.

Розмовна лексика переважає над нейтральною, про що свідчить часте використання вигуків: *Oh / ooh, yeah, hey, huh / uh, yeh*. Значна роль у концептуалізації любові належить таким засобам виразності, як фразеологізми. Особливий інтерес представляють ідіоми і фразеологічні єдності в поєднанні з ядром «heart» (сердце): *heart went «boom», tear my heart (apart), awake my heart, break my heart, sun in my heart, rain in my heart, give my heart*.

Великий інтерес представляють авторські ідіоми: *eight days a week, a hard day's night*. Найбільш поширеними метафоричними предикатами ранніх «Бітлз» є такі: *send my love / loving to you, got a hold on me, got me locked up in chains, follow the sun, set me / you free* та ін. Часто повторюються фразеологізми з ядром «love» (кохання), включаючи авторські: *can't buy me love, soldier of love, true love, fall / be in love, one-sided love*.

Слід підкреслити, що загальна кількість метафор у ранніх текстах є не великою, до того ж вони повторюються від пісні до пісні, що пояснюється простотою текстів «Бітлз» раннього періоду. Серед засобів виразності мовлення зустрічаються епітети: *true love, little child, the only woman (girl / person), pretty woman* тощо. Домінують вирази, що характеризують внутрішній стан героя, його переживання: *to be / feel alone, to feel blue, to be glad, to be / feel sad, to be / feel happy, to be / feel lonely, to feel bad, to be / feel free, to be / feel mad, to be sweet*.

Оскільки більшість пісень із міжособистісним вмістом характеризуються діалогічністю мови, а також повинні викликати співчуття, співучасть слухача, в текстах переважають лексеми з номінативною функцією: *man, woman, boy, girls*.

Серед специфічних синтаксичних прийомів виразності мовлення в ліричній пісні про кохання можна відзначити такі, як риторичні запитання і звернення до уявного співрозмовника – об'єкту любові. У текстах ранніх «Бітлз» переважають звернення до співрозмовника (коханої): *baby, honey, girls, babe, darling, child, love, dear*, що сприяє інтимізації спілкування, висловлює певне ставлення до адресата і допомагає переконати його в щирості адресанта. Цей прийом надає пісні вид живого спілкування автора (виконавця) і аудиторії, для якої кожен текст стає особистим:

*Oh! Darling, please believe me
I'll never do you no harm... [8].
(O! Кохана, будь ласка, повір мені,
Я ніколи не заподію тобі шкоди) ...*

Крім діалогічної форми зустрічається пісенний текст у наративі. Подібний текст є розповідю-бесідою з третьою особою – слухачем, зазвичай про об'єкт любові:

*Every little thing she does,
She does for me, yeah,
And you know the things she does,
She does for me, ooh [9].
(Кожна дрібниця, яку вона робить,
Вона робить для мене, так,
І ти знаєш, все, що вона робить,
Вона робить для мене).*

Аналізуючи граматичну сторону пісенних текстів «Бітлз» ранніх років, необхідно відзначити переважання простих граматичних структур, речення не ускладнені однорідними членами. Звертає на себе увагу відсутність підрядних речень. Притаманне вживання паралельних конструкцій, переважає прямий порядок слів. Структури питального речення використовуються в меншій мірі. Зміни з боку граматичних правил практично відсутні, за винятком використання розмовних скорочених форм дієслів : *gonna, wanna, gotta, ain't, gimme, wond'ring outta*; деяких прислівників і займенників : *c'mon, 'cause, 'cos, ev'ry, 'til, 'cross, 'em, ev'rything*.

Знижений реєстр мови, про який говорять наступні ознаки: спрощена граматики, вузька тематична специфіка, мізерний набір стилістичних прийомів, переважання наративної форми тексту, відсутність складних імплікацій – дозволяють прийти до такого висновку: пісенні тексти «Бітлз» на початку їх музичної кар'єри були орієнтовані на широку публіку і виконували функцію самовираження і функцію почуттів при домінуванні останньої. Головною метою музикантів була розвага аудиторії.

Отже, ранній період пісенних текстів характеризується великою кількістю скорочених форм різних частин мови; речення за типом прості, не ускладнені однорідними членами, переважає *the Present Simple tense*.

Проаналізувавши лексичний склад пісенних текстів, приходимо до висновку, що розмовна лексика превалює над нейтральною в ранній період творчості «Бітлз». При цьому ранні роки характеризуються великою кількістю лексичних одиниць, що входять до складу концептосфери «кохання». Виразні засоби мови також мають відмінності. У ранні роки переважають епітети, рідше – метафори. Специфіка вибору концептів для символізації демонструє певну динаміку, що дозволяє зробити висновок, що у творчості раннього періоду переважають тексти ліричного змісту [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. БОЯРСКАЯ, М.И. (2013): Динамика стилистических характеристик песенного текста «Битлз». *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. № 11 (29) : Ч. 1. с. 38–41
2. АНДРОНАКИ, П.Г. / ВАСИЛЬЕВА, В.В. (1998): Опыт лингвокультурологического анализа: песенный текст. *Антропоцентрический подход к языку*. Пермь, Ч. 1. с. 5–24.
3. КОЖАНОВ А.А. / РОССИХИНА Г.Н. (2013): Лингвистическое понятие текста. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов, № 9 (27), Ч. 1. с. 83–87.
4. КОНОНОВА, И.В. (2010): Структура и языковая репрезентация британской национальной морально-этической концептосферы (в синхронии и диахронии): автореф. дис. на соискание уч. степени д-ра филол. наук : 10.02.04. Санкт-Петербург.
5. ПОЛЕЖАЕВА, А.Н. (2011): Проблемы современного песенного текста: лингво-экологический аспект: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук :10.02.01. Иваново.

6. The Beatles «Boys». <https://en.lyrsense.com/beatles/boys_tb>. [online]. [cit. 10.06.2018].

7. The Beatles «Anna». <<https://genius.com/The-beatles-anna-go-to-him-lyrics>>. [online]. [cit. 08.07.2018].

8. The Beatles «Oh! Darling». <<https://www.youtube.com/watch?v=IGP2sy4mlFk>>. [online]. [cit. 15.06.2018].

9. The Beatles «Every little thing». <<https://www.youtube.com/watch?v=A8H7Q-D8Zys>>. [online]. [cit. 20.06.2018].

Тетяна Заболотна
(ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»)

СКОРОЧЕННЯ У АНГЛОМОВНОМУ МЕДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Інтерес до медичного дискурсу пов'язується з розглядом функціонування мови у зв'язку з забезпеченням ефективності інтерактивних процесів у медичній сфері, оптимізацією структурно-семантичних способів організації медичних текстів. Симптоми хвороби, діагностування, схеми лікування і реабілітаційні заходи, супровідні документи на ліки та медичне обладнання складають область, де неприпустима приблизність формулювань, неточність термінів. Це мова усталених форм, кліше і безумовної точності. Функціональні особливості фахового медичного мовлення визначаються насамперед взаємодією наукового та ділового стилів мови, вживанням мовних засобів (фахових термінів) високого ступеня стандартизації та точністю формулювань. Тому цілком природно, що наукові терміни перебувають у центрі уваги, коли йдеться про медичне фахове мовлення.

Медичний термін за своєю формальною структурою не відрізняється від інших слів (лексичних одиниць), але водночас – це складна лексична одиниця тієї чи іншої мови для спеціальних цілей. Лексика медичної тематики відображає об'єктивні процеси наукового-технічного прогресу, який тим чи іншим чином впливає на формування лексичного складу англійської мови у цілому. Медична лексика має надзвичайно велике значення, адже вона є сполучною ланкою у процесі передачі знань термінологів світу різних поколінь та різноманітних напрямів. Різноманіття форм створення скорочень у медичному дискурсі нерідко призводять до ускладнень при їх сприйнятті, особливо у випадках, коли автори не розшифровують їх і вводять у своїх текстах скорочення, припускаючи, що вони добре відомі пацієнту. Важливо пам'ятати, що у зв'язку з відсутністю міжнародних та національних стандартів скорочення багато англійських скорочень не мають еквівалентів в українській мові. У цьому випадку слід звернутися до додаткових лексикографічних джерел та інших спеціальних прийомів передачі значення того чи іншого поняття. Медична терміносистема набуває все більшої значущості для сучасного суспільства, адже здорове майбутнє людства стає однією з основних загальнолюдських цінностей. Заслужують на увагу дослідження А.В. Боцмана